

Middelste bonte specht : na Meerdaal nu ook in Zoniën !

Sinds enkele jaren heeft Vlaanderen er een uitzonderlijke broedvogel bijgekregen : de Middelste bonte specht (zie ook Smitz et al., 1999). De Middelste bonte specht is een soort van grote, oude eikenbossen, die zijn voedsel vooral zoekt op bemoste dikke takken in de brede kruinen van oude eiken. De soort profiteert blijkbaar van het ouder worden van de eikenbossen (langere omloopstijden), ook ten zuiden van de

Middelste bonte specht. foto : ©Jean-Sébastien Rousseau-Piot;
<http://www.digi-sight.com>

taalgrens. Daar heeft deze specht langzaam maar zeker zijn areaal uitgebreid, van de Gaume naar de grote Ardense boscomplexen, en wordt hij sinds kort ook in de Waals-Brabantse bossen gezien (mond. med. J.-P. Jacob). Vandaar dat de ontdekking in Meerdaal geen totale verrassing was, maar een logische volgende stap. Niet toevallig is de soort momenteel goed vertegenwoordigd in een aantal bosreservaten in Meerdaalwoud (Pruikenmakers, De Heide en Everzwijnbad). Hier is immers geen gebrek aan oude eiken.

Voorjaar 2001 waren de terreinwerkers van het bosreservatenteam niet weinig verrast toen zij ook in het bosreservaat Kersselaerspleyn in het Zoniënwoud een koppel baltsende Middelste bonte spechten waarnamen, niet toevallig in de onmiddellijke omgeving van de 'Eik De Bruyn', een eeuwenoude mastodont in het vroegere 'Canton Pittoresque'. In tegenstelling tot het overgrote deel van het Zoniënwoud, waar Beuk alomtegenwoordig is, vinden we hier een gemengd bos van vooral eik, beuk en es.

Het andere bosreservaat, Harras, is één van de weinige plekken in Zoniën waar eik de dominante boomsoort is, en dus uitermate geschikt voor de Middelste bonte specht. Misschien dat we daar toch best eens in het voorjaar gaan checken ...

Kris Vandekerkhove

Aanvullend onderzoek naar dood-hout-kevers in Kolmont : andere technieken, andere soorten.

In 1999 werd het bosreservaat Kolmont onderzocht in het kader van het xylobiontenproject (zie p 10-11). De onderzoekers van het KBIN vonden er ruim 100 soorten, waarvan een 50-tal stricte dood-hout-organismen.

Van oktober 2000 tot september 2001 werd Kolmont aan een extra bemonstering onderworpen, zij het met andere technieken. Het bos werd 15 maal bezocht op zoek naar xylobionte kevers, gebruik makende van zeef (maaswijde 8mm), klopscherm en handvangsten.

In het totaal werden er 49 soorten xylobionte kevers gevonden, eenzelfde aantal dus als bij het onderzoek door het KBIN. De soortensamenstelling was echter duidelijk anders. In het totaal zijn er van de 2 onderzoeken samen 86 xylobionte soorten gekend. Vermoedelijk is dit ongeveer de helft van de aanwezig houtkeverfauna in dit gebied. 20 van de gevonden soorten staan op de Rode Lijst van Duitsland ! Grote opvallende boktorren en kniptorren werden nu niet gevangen. Een mogelijke oorzaak is de afwezigheid in het bos van bloemrijke bermen waarop de kevers nectar komen halen. Ook de natte april- en septembermaanden hebben het onderzoek zeker negatief beïnvloed.

In oktober 2000 werd telkens 1 exemplaar van *Tetratoma desmarestti* en *Aderus populneus* gevonden. Beide soorten staan in Duitsland op de Rode Lijst. Van *T. desmarestti* werden zelfs 36 exemplaren zonnend op een dode eik met een aantal korstzwammen aangetroffen. Dit aantal is hoger dan er in alle collecties in België werden gevonden. Het is een soort die in de winterperiode volwassen is en mogelijk daarom regelmatig gemist wordt.

Veel energie werd er gestoken in het zeven van een vermolmde beuk. Dit leverde maar weinig dieren op. In het

totaal werden er maar 3 soorten gevonden, echter allemaal bijzondere soorten :

Abraeus granulatum : spiegelkever van ongeveer 1mm leeft bij de mier *Lasius brunneus* waarvan een niet meer bewoond nest voorhanden was. In Duitsland een soort van de Rode Lijst.

Euplectes nanus : Kleine zeldzame mierkever die jaagt op mijten.

Mycetaea hirta : Deze kever wordt meestal aangetroffen bij schimmeldraden. Het is een soort die meestal in stallen en schuren wordt aangetroffen, zelden in de vrije natuur.

Handvangsten in dit bos leverden interessante nieuwe soorten voor Kolmont op. Het is ook de beste methode om verfijnde informatie te verkrijgen over de juiste leefomstandigheden van vele soorten. Ondanks de beperkte oppervlakte (10 ha) van het terrein is er hier nog jaren studiemogelijkheid. Met dank aan allen dit onderzoek mogelijk maakten.

Luc Crevecoeur, Kennipstraat 37, 3600 Genk
luc.crevecoeur@pi.be

Is dit het eerste IBW-BosreservatenNieuws dat u in handen krijgt ?

Dan hebt u het eerste nummer gemist. Geen probleem : je kunt je inschrijven op de mailinglijst, door een mailtje of kaartje, met vermelding van uw naam en adres naar :

Bart.christiaens@lin.vlaanderen.be

IBW- bosreservatenprogramma,
IBW, Gaverstraat 4, 9500 Geraardsbergen.

Overname van artikeltjes uit deze nieuwsbrief is toegelaten (mits bronvermelding en voorafgaandelijke contactname met de auteur).

VU : Jos Van Slycken – Gaverstraat 4, Geraardsbergen.
Drukwerk : Min. Van de Vlaamse Gemeenschap
Dep. LIN A.A.D. afd. Logistiek – digitale drukkerij – gedrukt op Chromapress.